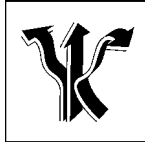

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ”
(для спеціалістів, магістрів)**

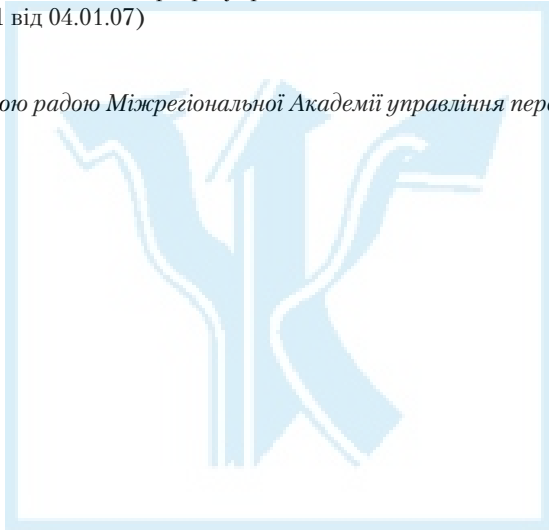
МАУП

Київ 2007

Підготовлено професором кафедри управління бізнесом *М. І. Філіповим*

Затверджено на засіданні кафедри управління бізнесом
(протокол № 1 від 04.01.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Філіпов М. І. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Менеджмент організацій” (для спеціалістів, магістрів). – К.: МАУП, 2007. – 30 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Менеджмент організацій”, методичні вказівки для самостійного вивчення тем, контрольні питання для проведення підсумкового та поточного контролю, орієнтовну тематику курсових робіт, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап розвитку національної економіки України характеризується пошуком найефективніших важелів та інструментів здійснення виробничо-господарської діяльності. Становлення та вдосконалення ринкових механізмів потребує відповідної модернізації підготовки спеціалістів з напрямку підготовки “Менеджер”.

Основною метою викладання курсу “Менеджмент організацій” є формування у майбутніх спеціалістів сучасного системного мислення та комплексу спеціальних умінь щодо управління підприємствами і складовими внутрішнього середовища підприємства.

Завданням вивчення курсу є теоретична підготовка студентів з питань:

- суті підприємства, взаємозв'язку його внутрішніх елементів і зовнішнього середовища;
- особливостей менеджменту на різних етапах життєвого циклу підприємства;
- специфіки управління різними видами підприємств та їх об'єднань;
- психологічних аспектів управлінської діяльності;
- підвищення ефективності управління підприємствами;
- управління ризикозахищеності підприємства, визначення ознак та причин виникнення кризових ситуацій;
- стратегії розвитку організації та критеріїв її вибору;
- напрямів організаційного розвитку підприємства;
- створення та реєстрації підприємств різних організаційно-правових форм;
- складання статутів, установчих договорів, положень про структурні підрозділи та посадових інструкцій;
- розподілу праці, організації робочих місць, аналізу процесу роботи;
- ефективного ділового спілкування з урахуванням психологічних особливостей партнерів;
- розпорядчої діяльності, делегування та інструктування;
- самовдосконалення відповідно до вимог, які висуваються до сучасного менеджера;
- організації основних видів управлінської діяльності.

Програма базується на вивченні таких базових нормативних дисциплін, як “Соціологія”, “Основи економічної теорії”, “Макроеконо-

міка”, “Мікроекономіка”, “Основи менеджменту”, “Організація праці менеджера”, “Операційний менеджмент”, “Економіка підприємства”, “Фінанси підприємства”, “Контролінг” і є узагальнюючою при вивченні дисциплін менеджерського циклу. Програма пов’язана з дисциплінами, які характеризують об’єкт управління та окремі його функції – економічні, фінансові, облікові та юридичні.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
1 2 3	Змістовий модуль I. Організація як об’єкт управління Характеристика і типи організацій Правові основи функціонування підприємств Еволюція підприємств
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13	Змістовий модуль II. Система менеджменту організації Ринкове середовище організацій Системна модель управління організацією Організаційне проектування Структура управління організацією Система функціонального менеджменту Процес управління в організації Прийняття рішень у менеджменті Контроль у системі менеджменту Управління організаційними комунікаціями Мотивація в менеджменті
14 15 16	Змістовий модуль III. Управління підприємствами різних організаційно-правових форм Основні види господарської діяльності підприємств Особливості управління підприємствами різних видів Управління об’єднаннями підприємств

1	2
17 18	Змістовий модуль IV. Антикризова система господарювання Кризові явища як фаза життєвого циклу організації Система заходів з управління підприємством у кризовій ситуації
19 20	Змістовий модуль V. Ефективність менеджменту організацій Управління конкурентоспроможністю організації Оцінка ефективності управління організацією
	Разом годин: 108

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТЕМ

Змістовий модуль I. Організація як об'єкт управління

Тема 1. Характеристика і типи організацій

1. Сутність і особливості організації як об'єкта управління. Вимоги до організації та закони їх функціонування.
2. Класифікація підприємств та їх об'єднань. Формальні і неформальні організації.
3. Моделі організацій як об'єктів управління.
4. Організації в Україні та їх розвиток.

Теми рефератів

1. Поняття, цілі й напрями діяльності організації.
2. Суб'єкти та об'єкти господарської діяльності в ринковій економіці.
3. Характеристика організаційних форм підприємств в Україні.
4. Класифікація організацій та їх об'єднань.
5. Форми об'єднання підприємств в Україні.
6. Властивості організації як об'єкта управління.
7. Поняття мети організації та вимоги щодо її формування.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Сутність і властивості організації як об'єкта управління.
2. Організаційно-правові форми підприємств в Україні.
3. Формальні і неформальні організації.
4. Основні закони функціонування організації.
5. Типи об'єднань підприємств та їх характеристика.
6. Типи моделей організації як об'єктів управління.
7. Особливості управління господарською діяльністю товариств з обмеженою відповідальністю та акціонерних товариств.
8. Схарактеризуйте види господарської діяльності підприємств.
9. Управління об'єднаннями підприємств.

Література [2; 3; 9; 13, гл. 1; 15, гл. 1; 28, с. 15–24; 33, гл. 2; 43, гл. 1; 49, с. 39–44]

Тема 2. Правові основи функціонування підприємств

1. Основні законодавчі акти, що регулюють діяльність підприємств в Україні.
2. Приватизація та державне регулювання діяльності підприємств.
3. Нормативно-правова регламентація та порядок заснування підприємств.

Теми рефератів

1. Правові основи функціонування організації в умовах ринкової економіки.
2. Вищі органи державного управління підприємствами та організаціями.
3. Приватизація державної власності.
4. Регулювання та самоуправління в менеджменті.
5. Порядок заснування підприємств в Україні та за кордоном.
6. Організація та вибір галузі підприємства.
7. Акціонування в умовах ринкової трансформації економіки України.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Перелічіть основні закони, що регулюють діяльність організації в Україні.

2. Сутність, цілі та основні принципи приватизації.
3. Методи та способи приватизації.
4. Організація та порядок проведення приватизації державного майна на підприємствах.
5. Послідовність здійснення основних заходів щодо заснування підприємства.
6. Розробка установчих документів, статуту, установчого договору.
7. Державна підтримка діяльності підприємств (організацій).

Література [1–7; 9; 38, с. 19–28; 46, с. 21–24; 58, с. 15–22]

Тема 3. Еволюція підприємства

1. Основи теорії організації. Внесок представників наукової, адміністративної, поведінкової, кількісної шкіл управління.
2. Ключові положення сучасної парадигми управління підприємствами.
3. Життєвий цикл організації. Зміни як об'єктивний процес перетворень.
4. Проблеми та тенденції розвитку науки і практики управління в Україні.

Теми рефератів

1. Основні етапи еволюції управління підприємствами.
2. Класична школа управління.
3. Біхевіористський підхід до управління організацією.
4. Теорія бюрократії і кількісний підхід до менеджменту.
5. Сучасна парадигма управління підприємством.
6. Життєвий цикл організації.
7. Організаційні зміни та організаційний розвиток як об'єкти управління.
8. Основні проблеми та перспективи розвитку менеджменту в Україні.

Контрольні питання

1. Сутність і значення менеджменту.
2. Наукові погляди, що передували класичній теорії в управлінні організаціями.
3. Генезис та еволюція менеджменту.
4. Сучасні підходи до менеджменту.

5. Організаційні зміни як невід'ємний процес розвитку.
6. Схарактеризуйте основні відмінності сучасної парадигми управління від попередньої в умовах переходу до ринку.

Література [25, гл. 5; 26, розд. 2; 27, с. 27–53; 28, гл. 1; 32, с. 107–223; 33, гл. 1; 38, с. 17–33; 40, с. 28–34; 43, т. 2; 46, с. 13–21; 48, с. 8–16; 58, розд. 8]

Змістовий модуль II. Система менеджменту організації

Тема 4. Ринкове середовище організації

1. Господарський механізм ринкової економіки в Україні.
2. Організація як складна, відкрита соціально-економічна та виробнича система.
3. Зовнішнє та внутрішнє середовище організації.
4. Взаємозв'язок та взаємозалежність внутрішніх елементів і чинників зовнішнього середовища; їх вплив на особливості управління.

Теми рефератів

1. Ринкове середовище господарювання підприємств та організації.
2. Принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку.
3. Фактори внутрішнього та зовнішнього середовища, їх характеристика.
4. Організація і зовнішнє середовище.
5. Внутрішні складові організації, їх взаємозв'язок.
6. Середовище прямого та непрямого впливу.
7. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організації.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Сутнісно-змістовна характеристика ринкового середовища діяльності вітчизняних підприємств.
2. Схарактеризуйте види ринків та функції ринку.
3. Інфраструктура ринку та її складові.
4. Організація як соціально-економічна та виробнича система високого рівня складності.
5. Підприємство як відкрита система.

Література [14, с. 32–47; 16, гл. 8; 23, с. 14–22; 26, с. 63–66; 27, с. 84–100; 35; 46, с. 27–28; 48, с. 64–68]

Тема 5. Системна модель управління організацією

1. Системна методологія в менеджменті. Загальні принципи і закономірності системи. Функції управління.
2. Модель підприємництва як відкритої системи, її особливості.
3. Основні підсистеми в структурі підприємства.
4. Системне управління організацією як процес поєднання функціонального, процесного та ситуаційного підходів.

Теми рефератів

1. Системний підхід до управління організаціями в сучасних умовах господарювання.
2. Принцип управління організацією як відкритою системою. Основні закономірності.
3. Функції управління організацією, їх загальна характеристика.
4. Системне узгодження цілей, стратегії, планів, потенціалу та можливостей організації.
5. Основні підсистеми в структурі організації.
6. Системний, функціональний та ситуаційний підходи в управлінні організацією.

Контрольні питання та навчальні завдання

1. Основні підсистеми підприємства: виробнича, технологічна, технічна, просторова, інформаційна, соціальна (кадрова), управлінська, фінансово-економічна. Загальна характеристика.
2. Сутність та складові системи функціонального менеджменту.
3. Розкрийте зміст комплексного механізму управління: економічний, мотиваційний, правовий, організаційний.
4. Яка послідовність здійснення таких заходів: визначення цілей та завдань, формування стратегії, ситуаційного аналізу, розробки місії організації?

Література [11, розд. 3; 14, с. 99–108; 21, с. 9–30; 27, розд. 5; 27, с. 53–84; 28, гл. 4; 33, с. 76–80; 43, т. 3; 52, т. 1; 56, гл. 5]

Тема 6. Організаційне проектування

1. Сутність, завдання та принципи організаційного проектування.
2. Ситуаційні фактори проектування організації.

3. Елементи організаційного проектування: розподіл праці, департаментизація, комунікації, масштаб керованості, ієрархія менеджменту. Проектування робочих приміщень і робочих місць. Координація діяльності, централізація та децентралізація.
4. Комплексний механізм управління: економічний, мотиваційний, правовий, організаційний.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Сутність організаційного проектування.
3. Принципи та завдання організаційного проектування.
4. Елементи організаційного проектування.
5. Основні поняття організації як функції управління.
6. Чинники, які впливають на проектування організації.
7. Розподіл праці, делегування завдань та повноважень.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Поясніть основні підходи до раціоналізації процесу проектування організації. Які чинники впливають на результати проектування?
2. Принципи департаментизації у сучасних організаціях адаптивного типу.
3. Які закономірності та особливості внутрішніх складових організації треба враховувати, проектуючи робочі місця та службові приміщення?
4. У чому полягають наслідки відносного перебільшення та зменшення масштабу керованості?
5. Наведіть приклади централізації та децентралізації влади і повноважень в організації.
6. Лінійні та штабні повноваження.
7. Ієрархія менеджменту в сучасних умовах господарювання.
8. Горизонтальний розподіл праці та координація діяльності в організації.

Література [10, розд. 3; 14, гл. 17; 16, с. 94; 17, розд. 3; 23, с. 62–78; 26, с. 120–132; 27, т. 16; 36, с. 90–98; 40, с. 81–83; 46, с. 21–25; 49, с. 111–112; 58, гл. 11]

Тема 7. Структура управління організацією

1. Поняття організаційної структури управління. Принципи побудови.
2. Типи організаційних структур управління, їх переваги та недоліки.
3. Загальна та виробнича структура підприємства, їх роль і функції. Напрями удосконалення організаційних структур управління.

Теми рефератів

1. Організаційні структури управління сучасними підприємствами. Загальна характеристика.
2. Дивізійна та адаптивна структури управління.
3. Виробнича структура та інфраструктура підприємства.
4. Управління змінами в організації.
5. Переваги та недоліки окремих організаційних типів структури управління.
6. Принципи удосконалення організаційних структур управління.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Схарактеризуйте складові загальної структури підприємства.
2. Лінійний і функціональний типи організаційних структур управління, особливості їх застосування.
3. Матричні та дивізійні організаційні структури управління, їх сутність.
4. Наведіть приклад функціонування дивізійної структури управління в Україні.
5. Мережні організаційні структури, їх особливості.
6. Формування виробничої інфраструктури підприємства.
Література [10, с. 107–110; 14, с. 124–132; 16, зл. 5; 25, розд. 42; 26, розд. 6; 36, зл. 10; 38, т. 5; 40, с. 83–100; 46, с. 31–46; 49, с. 112–131; 58, с. 22–32]

Тема 8. Система функціонального менеджменту

1. Системне узгодження цілей, стратегій, планів та економічного і функціонально-організаційного потенціалу організацій.

2. Основні складові функціонального управління: стратегічний, інноваційний, кадровий, фінансовий, операційний, інвестиційний, маркетинг-менеджмент організації.
3. Досягнення ефекту синергізму та саморегулювання.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Організаційно-економічна система адаптації підприємств до ринкових умов господарювання.
3. Оцінка потенціалу підприємства.
4. Процес розробки і реалізації стратегії організації.
5. Організація маркетингового управління діяльністю підприємства.
6. Управління інноваційними та інвестиційними проектами.
7. Система управління персоналом; кадрова політика і стратегія організації.
8. Сутність, мета і завдання фінансового менеджменту.
9. Управління матеріальними ресурсами і виробничими запасами.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Розкрийте зміст поняття “управління конкурентоспроможністю організації”.
2. Система управління персоналом: принципи, методи та завдання.
3. Служба маркетингу, її місце в системі управління.
4. Показники фінансового стану. Управління активами організації.
5. Операційна система та її складові.
6. Шляхи залучення інвестицій. Основні джерела.
7. Класифікація інновацій; вибір інноваційної стратегії підприємства.

Література [14, гл. 4; 16, гл. 7; 17, розд. 1; 23, т. 4; 26, розд. 7–13; 36, с. 98–105; 40, розд. 3–5; 49, розд. 2–5; 53, розд. 2]

Тема 9. Процес управління в організації

1. Зміст та технологія процесу управління організацією.

2. Ціль управління, система цілей організації.
3. Вимоги до цілей, їх класифікація.
4. Управління за цілями (результатами).

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Управлінські процедури: цільовизначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, реалізація та контроль.
3. Концепція управління за цілями.
4. Цілі й напрями діяльності підприємства.
5. Система цілей організації, їх класифікація.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Схарактеризуйте методологічні основи обґрунтування множинних цілей діяльності підприємства.
2. Організація керівництва організацією.
3. Вимоги до формування системи цілей.
4. “Дерево” цілей.
5. Соціальні проблеми управління організаціями.
6. Методи управління сучасними організаціями.

Література [10, гл. 3; 14, с. 17–24; 16, гл. 7; 17, розд. 1; 23, т. 2; 26, с. 132–138; 27, т. 9; 36, гл. 9, 12; 38, т. 10; 40, с. 39–52; 46, с. 70–72; 49, гл. 1, 4; 58, гл. 3]

Тема 10. Прийняття рішень у менеджменті

1. Види і типи управлінських рішень.
2. Процес прийняття рішень: основні підходи.
3. Методи розробки і обґрунтування рішень.
4. Організація виконання рішень.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Зміст і види управлінських рішень.
3. Процес прийняття рішень.
4. Управлінське рішення як концентроване вираження процесу управління.
5. Методи прийняття управлінських рішень.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Технологія прийняття управлінських рішень.
2. Природа рішень у сфері менеджменту.
3. Класифікація управлінських рішень.
4. Поясніть схему процесу розробки і прийняття рішення в менеджменті.
5. Організація прийняття рішень. Зворотний зв'язок.
6. Оцінка доцільності прийняття рішень.
7. Оптимізація управлінських рішень.

Література [10, с. 85–101; 14, с. 140–147; 16, с. 176–183; 23, т. 10; 26, розд. 14; 27, т. 10; 36, гл. 13; 40, с. 58–68; 46, т. 5; 49, с. 86–91]

Тема 11. Контроль у системі менеджменту

1. Сутність, принципи і види контролю.
2. Головні організаційні системи контролю.
3. Процес контролю та підвищення його ефективності.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Сутність і роль контролю в управлінні.
3. Контролювання як загальна функція менеджменту.
4. Види та процес контролю.
5. Система контролю виробничих процесів.
6. Здійснення заходів ефективного контролю.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Суб'єкти та об'єкти контролю.
2. Поясніть принципи організації ефективного контролю.
3. Головні організаційні системи контролю.
4. Класифікація видів управлінського контролю за способом організації, спрямованістю, часом здійснення.
5. Схарактеризуйте методи документального і фактичного контролю.
6. Фази процесу контролю в організаціях.
7. Стандартизація та сертифікація продукції (послуг).

Література [16, с. 196–198; 23, т. 6; 26, розд. 15; 27, т. 12; 36, гл. 14; 38, т. 14; 40, с. 352–363; 46, с. 63–64; 49, с. 70–77]

Тема 12. Управління організаційними комунікаціями

1. Сутність і роль організаційних комунікацій в управлінні.
2. Управлінська інформація: типи і вимоги.
3. Види комунікацій в управлінні. Інформаційні канали і мережі.
4. Ділові наради, порядок їх підготовки і проведення. Проведення переговорів. Віддання наказів та розпоряджень. Делегування завдань і повноважень.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Сутність і роль організаційних комунікацій в управлінні.
3. Види, форми та процес організаційних комунікацій.
4. Інформація та комунікації у менеджменті.
5. Інформаційні канали і мережі.
6. Технологія інформаційної діяльності.
7. Роль інформаційних технологій в управлінні організацією.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Розкрийте зміст процесу комунікації: етапи та елементи.
2. Шуми і зворотний зв'язок у комунікаціях.
3. Інформаційне забезпечення системи управління.
4. Корпоративні інформаційні системи.
5. Ділові наради: порядок підготовки та проведення.
6. Схарактеризуйте організаційні форми комунікацій.
7. Класифікація управлінської інформації.
8. Делегування завдань і повноважень.

Література [16, с. 167–172; 23, т. 8; 26, розд. 12, 16; 27, т. 12, 17; 36, зл. 9; 38, т. 13; 40, с. 290–297; 46, с. 64–68; 42, с. 649–651]

Тема 13. Мотивація в менеджменті

1. Сутність мотивації, її зв'язок з іншими функціями управління. Види мотивації.
2. Еволюція управління мотивацією.
3. Формування мотиваційного механізму управління поведінкою персоналу.
4. Особливості управління мотивацією персоналу вітчизняних організацій.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Роль мотивації у підвищенні ефективності управління організацією.
3. Місце мотивації в структурі функціонального менеджменту.
4. Мотиваційні теорії, їх застосування в процесі управління організацією.
5. Основні цілі та завдання мотиваційного менеджменту.
6. Методи мотивації персоналу вітчизняних організацій.
7. Реалізація принципів організації оплати праці персоналу на підприємстві.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Ранні теорії мотивації.
2. Сучасні теорії мотивації.
3. Види мотивації персоналу.
4. Система мотивації персоналу (на прикладі акціонерного товариства).
5. Схарактеризуйте форми та системи оплати праці в Україні.
6. Сучасна політика оплати праці.
7. Участь працівників у прибутках підприємства.

Література [16, с. 192–196; 23, т. 5; 26, розд. 19; 27, т. 13; 36, зл. 11; 38, т. 15; 40, с. 52–58; 46, с. 59–68; 49, с. 70–75; 58, зл. 15]

Змістовий модуль III. Управління підприємствами різних організаційно-правових форм

Тема 14. Основні види господарської діяльності підприємств

1. Виробнича діяльність.
2. Діяльність підприємств в оптовій і роздрібній торгівлі.
3. Посередницька діяльність.
4. Діяльність у сфері надання фінансових послуг і страхування.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Сутність і характеристика техніко-технологічної бази виробничого підприємства.

3. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства.
4. Управління підприємством оптової та роздрібною торгівлі.
5. Менеджмент фінансово-кредитних і страхових установ.
6. Сутність підприємництва у сфері посередницької діяльності.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Закони України, що регулюють діяльність виробничих, торгових, посередницьких та інших підприємств і організацій.
2. Назвіть функції фінансово-кредитних установ.
3. Поясніть схему здійснення підприємницької діяльності у сфері надання фінансових послуг.
4. Поясніть схему здійснення підприємницької діяльності у сфері страхування.
5. Функції та специфіка посередницької діяльності.

Література [16, с. 32–47; 17, розд. 6; 26, розд. 7; 46, т. 3; 49, с. 47–56; 53, розд. 3; 58, с. 43–52]

Тема 15. Особливості управління підприємствами різних видів

1. Організація та управління індивідуальним, сімейним, приватним, малим, державним, спільним, орендним підприємствами.
2. Організація та управління акціонерним товариством, товариством з обмеженою та додатковою відповідальністю, повним та командитним товариством, кооперативом.
3. Концесія: принципи концесійної діяльності.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Характеристика організаційних форм підприємств в Україні.
3. Організація та управління індивідуальним, приватним і сімейним підприємствами.
4. Організація та управління державним, спільним, орендним підприємствами.
5. Організація та управління акціонерним товариством.

6. Організація та управління товариством з обмеженою та додатковою відповідальністю.
7. Організація та управління повним і командитним товариством, кооперативом.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Правові основи функціонування підприємства. Статут підприємства.
2. Загальні принципи управління підприємствами різних форм господарювання.
3. Види господарських товариств в Україні.
4. Схарактеризуйте права та обов'язки учасників господарського товариства.
5. Умови створення акціонерного товариства відкритого типу.
6. Характерні особливості створення товариства з обмеженою відповідальністю.
7. Особливості створення товариства на вірі (командитне товариство). Повне товариство.

Література [16, с. 57–65; 17, розд. 4; с. 286–320; 49, с. 44–47; 53, с. 366–446; 58, с. 22–32]

Тема 16. Управління об'єднаннями підприємств

1. Мотиви господарського об'єднання підприємств.
2. Управління асоціацією, корпорацією, консорціумом, концерном, холдинговою компанією, промислово-фінансовою групою, франчайзним об'єднанням, картелем, трестом, синдикатом.
3. Трудовий колектив і соціальна відповідальність організації.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Форми добровільних об'єднань підприємств та організацій.
3. Створення та управління холдинговою компанією.
4. Склад та особливості функціонування промислово-фінансової групи.
5. Поняття та порядок створення акціонерних товариств в Україні.

6. Інституціональні об'єднання підприємств.
7. Малі підприємства та їх значення в умовах ринкового середовища господарювання.

Література [14, зл. 14; с. 32–36; 16, зл. 9; 17, розд. 7, 10; 38, т. 4; 49, зл. 51, с. 39–47; 54, розд. 43]

Змістовий модуль IV. Антикризова система господарювання

Тема 17. Кризові явища як фаза життєвого циклу організації

1. Класифікація кризових явищ, їх сутність.
2. Фактори, що зумовлюють різні види кризи.
3. Зовнішні ознаки розвитку кризового становища підприємства.
4. Завдання антикризового управління.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Кризові явища як фаза життєвого циклу організації.
3. Антикризова система господарювання організації.
4. Причини та особливості виникнення кризових ситуацій в організації.
5. Зовнішні та внутрішні фактори формування і розвитку кризового становища.
6. Завдання антикризового менеджменту організації.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Сутність кризи та її основні параметри.
2. Умови розвитку кризових явищ в організації.
3. Етапи розвитку кризи в організації.
4. Схарактеризуйте принципи управління фінансовою стійкістю підприємства.
5. Сутність концепції антикризового управління.
6. Правові засади антикризового управління.

Література [17, с. 471–556; 53, розд. 14.1; 36, с. 185–215; 49, с. 153–163; 58, зл. 18]

Тема 18. Система заходів з управління підприємством у кризовій ситуації

1. Характеристика економічної безпеки підприємства та основні напрями її організації.
2. Загальні принципи управління в кризових ситуаціях.
3. Практика здійснення реструктуризації та санації підприємств.
4. Управління ризиком. Діагностика управління організацією.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Економічна безпека організації. Основні підходи, принципи, стратегія, тактика.
3. Діагностика (аналітична оцінка) рівня економічної безпеки організації.
4. Реструктуризація: моделі, сутність, цілі.
5. Стратегія фінансового оздоровлення фірми.
6. Санація (фінансове оздоровлення) суб'єктів господарювання.
7. Управління ризиковими ситуаціями у господарській діяльності.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Вимоги до діяльності менеджерів в умовах кризи.
2. Схарактеризуйте головні умови розвитку кризових явищ у бізнесі.
3. Основні напрями організації економічної безпеки підприємства.
4. Функції служби безпеки фірми.
5. Оперативні та стратегічні заходи виходу із кризового становища.
6. Види ризиків у господарській діяльності організації.
7. Показники ризику підприємницької діяльності та методи їх оцінювання.

Література [14, с. 65–69, 137–140; 16, с. 126–128; 23, розд. 14.2–14.3; 40, с. 221–233; 53, с. 313–383; 58, гл. 19, 20]

Змістовий модуль V. Ефективність менеджменту організацій

Тема 19. Управління конкурентоспроможністю організації

1. Економічна сутність і роль конкурентоспроможності в розвитку організації.
2. Конкурентна політика та конкурентні стратегії організації. Управління за критерієм продуктивності.
3. Фактори успіху в конкурентній боротьбі.
4. Державне регулювання конкуренції в Україні.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Сучасне поняття та класифікація конкуренції підприємств.
3. Конкурентоспроможність підприємства як складова ефективності.
4. Закон конкуренції у ринкових відносинах.
5. Конкурентні стратегії організації. Конкурентні переваги та шляхи їх досягнення.
6. Функціональний підхід в управлінні конкурентоспроможністю.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Маркетинговий підхід до управління конкурентоспроможністю.
2. Принципи раціоналізації процесів і структур підприємства.
3. Дайте визначення конкурентних стратегій.
4. З якою метою здійснюється моніторинг конкурентів?
5. У чому полягає інформаційне забезпечення заходів підвищення конкурентоспроможності?
6. Психологічні аспекти управління персоналом з підвищення конкурентоспроможності фірми.

Література [14, с. 65–69; 16, с. 163–164; 17, розд. 13–17; 40, с. 233–241; 53, с. 393–408]

Тема 20. Оцінка ефективності управління організацією

1. Економічна сутність і роль ефективності в розвитку організації.
2. Критерії та показники ефективності управлінської праці.
3. Методи оцінки економічної ефективності системи управління та впровадження заходів з вдосконалення управління.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою заняття.
2. Ефективність і продуктивність управлінської праці на підприємстві.
3. Система показників і підходи до оцінювання ефективності менеджменту.
4. Результативність як об'єкт управління.
5. Управління за результатами.
6. Фактори підвищення ефективності роботи підприємств.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Схарактеризуйте основні чинники зростання ефективності управління виробництвом.
2. Схарактеризуйте підходи до визначення ефективності менеджменту.
3. У чому полягають особливості визначення економічної ефективності системи менеджменту?
4. Схарактеризуйте показники, які відображають організаційну ефективність системи менеджменту.
5. На конкретних прикладах поясніть вплив організаційних змін на ефективність менеджменту.
6. Особливості управління за критерієм “продуктивність”.

Література [10, гл. 2; 14, гл. 10; 16, гл. 15; 38, т. 19; 40, с. 189–194, 221–233; 58, розд. 4]

ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Властивості організації як об'єкта управління.
2. Організаційні форми підприємств відповідно до законодавства України.
3. Типи моделей організації як об'єктів управління.
4. Класифікація підприємств та об'єднань підприємств.
5. Основні законодавчі акти, що регулюють створення та діяльність підприємств в Україні.
6. Характеристика організації як відкритої системи.
7. Фактори внутрішнього та зовнішнього середовища.
8. Приватизація і державне регулювання діяльності підприємств.

9. Поняття мети організації та вимоги до її формування.
10. Життєвий цикл організації.
11. Проблеми та основні тенденції розвитку науки і практики управління в Україні.
12. Системне узгодження цілей, стратегій, потенціалу та можливостей організації.
13. Основні підсистеми в структурі підприємства.
14. Системне управління організацією як процес поєднання функціонального, процесного та ситуаційного підходів.
15. Сутність завдання та принципи організаційного проектування.
16. Елементи організаційного проектування.
17. Організаційні структури управління: принципи побудови, типи, переваги та недоліки.
18. Фактори, що впливають на вибір стратегії організації.
19. Завдання інноваційного менеджменту.
20. “Дерево цілей” системи управління організації.
21. Система управління персоналом.
22. Інвестиційний менеджмент і його роль у досягненні ефективності управління сучасною організацією.
23. Управлінська інформація в організації.
24. Досягнення ефекту синергізму та саморегулювання.
25. Види і типи управлінських рішень. Процес прийняття управлінських рішень.
26. Сутність, принципи і види управлінського контролю.
27. Процес контролю та підвищення його ефективності.
28. Поведінкові моделі управління.
29. Цільові та економічні моделі управління.
30. Тенденції розвитку підприємств різних організаційно-правових форм.
31. Сутність і роль організаційних комунікацій.
32. Порядок підготовки та проведення ділових нарад, переговорів.
33. Делегування завдань і повноважень.
34. Формування мотиваційного механізму управління персоналом.
35. Управління змінами в організації.
36. Менеджмент підприємств малого бізнесу.
37. Організація та управління акціонерним товариством.
38. Організація та управління товариством з обмеженою відповідальністю.

39. Управління асоціацією, корпорацією, промислово-фінансовою групою.
40. Управління картелем, трестом, синдикатом.
41. Сучасні форми інтеграції фірм.
42. Реінжинірінг бізнес-процесів в організації.
43. Кризові явища в діяльності підприємств.
44. Характеристика економічної безпеки підприємства. Основні напрями та заходи організації безпеки.
45. Загальні принципи управління в кризових ситуаціях на підприємстві.
46. Управління ризиком.
47. Реструктуризація та санація підприємства.
48. Конкурентна політика та стратегії організації.
49. Економічна ефективність управління: сутність і роль.
50. Методи оцінювання, критерії та показники ефективності управлінської праці.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Системний підхід в управлінні організацією.
2. Організаційні форми підприємств в Україні.
3. Ситуаційний підхід до управління організацією.
4. Стратегічний менеджмент організації.
5. Управління маркетингом в організації.
6. Управління інноваційним процесом в організації.
7. Операційний менеджмент в організації.
8. Фінансовий менеджмент в організації.
9. Управління персоналом організації.
10. Управління інвестиційною діяльністю організації.
11. Соціальні проблеми управління організаціями.
12. Мотиваційний механізм менеджменту організації.
13. Управління конфліктами в організації.
14. Формування іміджу організації.
15. Імідж менеджера організації.
16. Формування корпоративної культури в організації.
17. Антикризовий менеджмент в організації.
18. Об'єднання підприємств як організаційна форма управління.
19. Проектування структури управління організацією.

20. Організаційні структури управління сучасними підприємствами.
21. Дивізійні організаційні структури управління.
22. Адаптивні організаційні структури управління.
23. Мережні організаційні структури.
24. Проблеми реструктуризації підприємств.
25. Екологічні проблеми менеджменту організації.
26. Правові аспекти управління організаціями.
27. Психологічні аспекти менеджменту організацій.
28. Інформаційне забезпечення менеджменту організації.
29. Проблема ефективності менеджменту організації.
30. Управління змінами в організації.
31. Зовнішнє середовище організації.
32. Управління господарськими товариствами.
33. Управління об'єднаннями підприємств.
34. Модель сучасного менеджера організації.
35. Управління виробництвом в організації.
36. Виробнича структура підприємства.
37. Формування виробничої інфраструктури підприємства.
38. Процесний підхід в управлінні організацією.
39. Методи управління організацією.
40. Проблема формування менеджменту організацій в Україні.
41. Кризові явища, їх класифікація та циклічність.
42. Трудовий колектив і соціальна відповідальність організації.
43. Приватизація та державне регулювання діяльності підприємств.
44. Господарчий механізм ринкової економіки в Україні.
45. Управління організаційними комунікаціями.
46. Управлінська інформація.
47. Антикризове управління підприємством.
48. Управління ризиком. Аналітична оцінка рівня економічної безпеки.
49. Конкурентоспроможність: економічна сутність і роль у розвитку організації.
50. Ефективність управлінської діяльності. Методи оцінювання, критерії і показники ефективності управління підприємством.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України. — К.: Україна, 1996.
2. Закон України “Про власність” // ВВР України. — 1991. — № 20.
3. Закон України “Про господарські товариства” // ВВР України. — 1991. — № 49.
4. Закон України “Про оплату праці” // Уряд. кур’єр. — 1995. — 18 трав.
5. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” // ВВР України. — 1999. — № 42–43.
6. Закон України “Про інвестиційну діяльність” // ВВР України. — 1991. — № 20.
7. Господарський Кодекс України: Прийнятий 19.01.03. — К.: Істина, 2003. — 208 с.
8. Брэддик У. Менеджмент в організації. — М.: ИНФРА-М, 1997. — 344 с.
9. Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шкапова О. М. Менеджмент в організації: Навч. посіб. для студ. екон. спец. вузів. — К.: КОНДОР, 2004. — 598 с.
10. Сладкевич В. П., Чернявський А. Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. — 3-е изд. — К.: МАУП, 2003. — 152 с.
11. Тимошенко И. И., Соснин А. С. Менеджмент организаций: Учеб. пособие для менеджера. — К.: Изд-во Европ. ун-та, 2001. — 350 с.

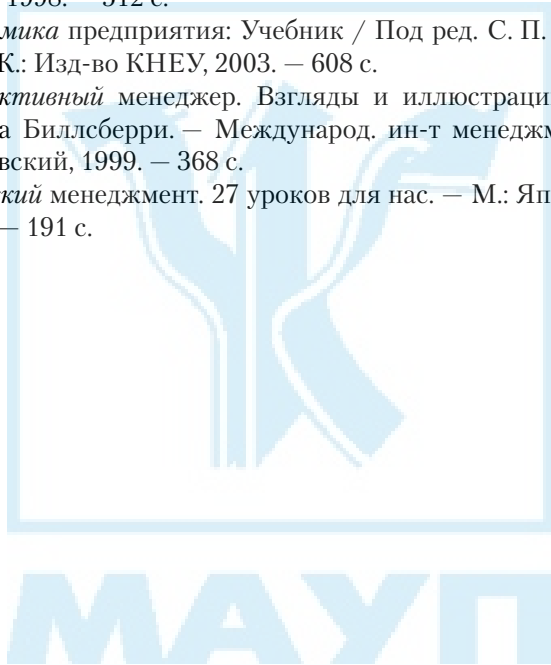
Додаткова

12. Алексеев А., Пигалов В. Деловое администрирование на практике: инструментарий руководителя. — М.: Технолог. шк. бизнеса, 1994. — 144 с.
13. Андрушків Б. М., Кузьмін О. Е. Основи менеджменту // За ред. Е. В. Мних. — Львів: Світ, 1995. — 209 с.
14. Брасс А. А. Основы менеджмента: Учеб. пособие. — Минск: ИП “Экоперспектива”, 1999. — 239 с.
15. Будди Д., Пэйтон Р. Основы менеджмента: Пер. с англ. // Под ред. Ю. Н. Кантуревского. — СПб.: Питер, 1999. — 816 с.
16. Вершигора Е. Е. Менеджмент: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 1993. — 255 с.

17. *Виссема Х.* Менеджмент в подразделениях фирмы (предпринимательство и координация в децентрализованной компании): Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 288 с.
18. *Виханский О. С., Наумов А. И.* Менеджмент: Учебник. — 3-е изд. — М.: Гардарики, 1998. — 528 с.
19. *Виханский О. С., Наумов А. И.* Практикум по курсу “Менеджмент” // Под ред. А. И. Наумова. — М.: Гардарики, 1999. — 288 с.
20. *Гвишиани Д. М.* Организация и управление. — М.: Наука, 1972. — 225 с.
21. *Герчикова И. Н.* Менеджмент: Учебник. — М.: Банки и биржи, 1995. — 480 с.
22. *Герчикова И. Н.* Менеджмент: Практикум: Учеб. пособие для вузов. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1998. — 335 с.
23. *Гірняк О. М., Лазановський П. П.* Менеджмент: Теоретичні основи і практикум; Навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти. — К.: Магнолія плюс; Львів: Новий світ, 2000–2003. — 336 с.
24. *Глухов В. В.* Основы менеджмента: Учеб.-справ. пособие. — СПб.: Спец. лит., 1994. — 325 с.
25. *Друкер П. Ф.* Задачи менеджмента в XXI веке: Учеб. пособие Пер. с англ. — М.: Вильямс, 2001. — 272 с.
26. *Завадський Й. С.* Менеджмент: Management: У 3 т. — 3-тє вид., допов. — К.: Вид-во Європ. ун-ту. — 2001.
27. *Зайцева О. А., Радуги А. А.* Основы менеджмента: Учеб. пособие для вузов. — М.: Центр, 2000. — 432 с.
28. *Кабушкин Н. И.* Основы менеджмента: Учебник. — Минск: НПЖ “ФУА”; ЗАО “Экономпресс”, 1997. — 284 с.
29. *Казанцев А. К. и др.* Практический менеджмент: В деловых играх, хозяйственных ситуациях, задачах и тестах: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 1998. — 367 с.
30. *Козловский В. А. и др.* Производственный и операционный менеджмент: Учебник. — СПб.: Спец. лит., 1998. — 366 с.
31. *Коротков Э. М.* Концепция менеджмента: Учеб. пособие. — М.: ДЕКА, 1998. — 301 с.
32. *Кредисов А. И.* История учений менеджмента. — К.: ВИРА-Р, 2000. — 336 с.
33. *Кузнецов Ю. В., Подлесных В. И.* Основы менеджмента. — СПб.: ОЛБИС, 1997. — 192 с.
34. *Курочкін О. С.* Управління підприємством (процесний аспект): Навч. посіб. — К.: МАУП, 1998. — 144 с.

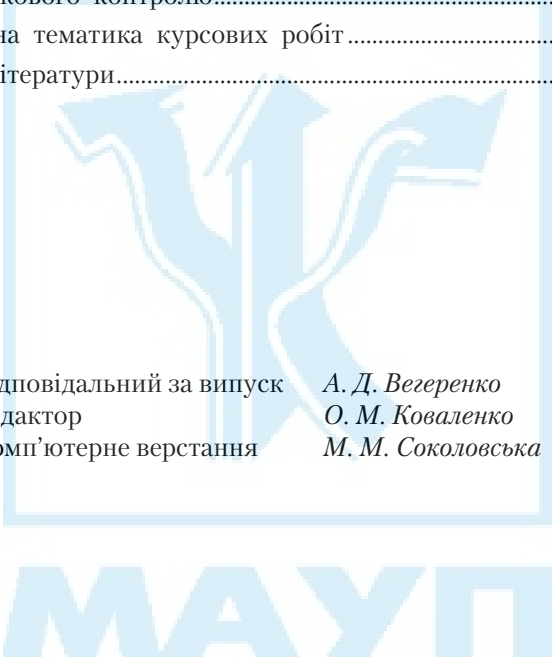
35. *Макаренко М. В., Махалина О. М.* Производственный менеджмент: Учеб. пособие для вузов. — М.: ПРИОР, 1998. — 384 с.
36. *Мартыненко Н. М.* Менеджмент фирмы: Книга для предпринимателя. — К.: МП “Леся”, 1995. — 368 с.
37. *Менеджмент (Современный российский менеджмент)* / Под. ред. Ф. М. Русинова и М. Л. Разу. — М.: ФБК-ПРЕСС, 1998. — 504 с.
38. *Менеджмент: Практи. занятия и деловые игры: Учеб. пособие* / Д. Д. Вачугов, Н. А. Кислякова. — М.: Т Д “Элит”, 2000. — 272 с.
39. *Менеджмент: практические ситуации, деловые игры, упражнения* / Под. ред. О. А. Страховой. — СПб.: Питер, 2001. — 144 с.
40. *Менеджмент организации: Учеб. пособие* / З. П. Румянцева, Н. А. Соломатин, Р. З. Акбердин и др. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 432 с.
41. *Лескон М., Альберт М., Хедоури Ф.* Основы менеджмента: Пер. с англ. — М.: Дело, 1995. — 704 с.
42. *Общий курс менеджмента в таблицах и графиках: Учебник для вузов* / Б. В. Проскин и др. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1998. — 415 с.
43. *Основы менеджмента: Учеб. пособие для вузов* // А. А. Радугин. — М.: Центр, 1997. — 432 с.
44. *Производственный менеджмент: Учеб. для вузов* // Под. ред. С. Д. Ильенковой. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. — 583 с.
45. *Саймон Г. и др.* Менеджмент в организациях: Сокр. пер. с англ. 15-го изд. — М.: Экономика, 1995. — 335 с.
46. *Тесты и методики деловых игр для менеджера: Сборник* / А. Б. Боровский, И. А. Грабская. — К.: МЗУУП, 1994. — 204 с.
47. *Управление организацией: Учебник* / Под ред. А. Г. Поршнева, З. П. Румянцевой, Н. А. Соломатина. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ИНФРА-М, 1999. — 669 с.
48. *Управление предприятием* / Дж. Обэр-Крие. — М.: Бизнес-Информ, 1995. — 256 с.
49. *Уткин Э. А.* Финансовое управление. — М.: Асоц. авт. и изд. “Тандем”; ЭКМОС, 1997. — 208 с.
50. *Фатхутдинов Р. А.* Производственный менеджмент: Учебник. — 2-е изд. — М.: ЗАО “Бизнес школа”; Интел-Синтез, 2000. — 464 с.
51. *Черваньов Д. М., Рейкова Л. І.* Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України. — К., 1999. — 514 с.

52. *Черваньов Д. М.* Менеджмент: Терміни, тести, вправи, завдання, навчальні конкретні ситуації (кейси), проблематика курсових, випускних, дисертаційних робіт: Підручник. — К.: Вид.-полігр. центр “Економ. ун-т”, 2001. — 853 с.
53. *Чернявский А. Д.* Антикризисное управление: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2000. — 208 с.
54. *Чернявский А. Д.* Организация управления: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 1998. — 512 с.
55. *Шегда А. В.* Основы менеджмента: Учеб. пособие. — К.: Знання; КОО, 1998. — 512 с.
56. *Экономика* предприятия: Учебник / Под ред. С. П. Покропивного. — К.: Изд-во КНЕУ, 2003. — 608 с.
57. *Эффективный* менеджер. Взгляды и иллюстрации / Под ред. Джона Биллсберри. — Международ. ин-т менеджмента ЛИНК, Жуковский, 1999. — 368 с.
58. *Японский* менеджмент. 27 уроков для нас. — М.: Япония сегодня, 1997. — 191 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Менеджмент організацій”	4
Методичні вказівки для самостійного вивчення тем	5
Питання для проведення поточного та підсумкового контролю.....	22
Орієнтовна тематика курсових робіт	24
Список літератури.....	26

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Везеренко</i>
Редактор	<i>О. М. Коваленко</i>
Комп'ютерне верстання	<i>М. М. Соколовська</i>

Зам. № ВКЦ-3155

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП